

KOMMISSIONENS BESLUT**av den 20 juli 1999****om det statliga stöd som Tyskland planerar att genomföra till förmån för CBW Chemie GmbH, Bitterfeld-Wolfen***[delgivet med nr K(1999) 3272]***(Endast den tyska texten är giltig)****(Text av betydelse för EES)**

(2000/393/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig⁽¹⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

21 mars 1997	Tyskland anmäler i enlighet med artikel 88.3 i EG-fördraget privatiseringen av <i>CBW Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen</i> (nedan kallat CBW) till kommissionen. Ärendet registreras den 25 mars 1997 som stöd nr N 238/97.
18 april 1997	Kommissionen begär ytterligare upplysningar från Tyskland (dokument nummer D/51861).
23 maj 1997	Tyskland lämnar ytterligare upplysningar, som registreras den 27 maj 1997 under nummer A/34120.
18 augusti 1997	Genom skrivelse nummer SG(97) D/7102 underrättar kommissionen Tyskland om sitt beslut att inleda förfarandet. Kommissionens beslut om att inleda offentliggörs även i <i>Europeiska gemenskapernas officiella tidning</i> ⁽¹⁾ .
2 september 1997	Tysklands svar, som registreras den 2 september 1997 under nummer A/37005.
12 september 1997	Skrivelse från kommissionen (dokument nummer D/54167).
29 september 1997	Skrivelse från Tyskland, som registreras den 30 september 1997 under nummer A/37729.
5 januari 1998	Synpunkt från berörd part: Fischer & Limberger (registreras den 12 januari 1998 under nummer A/30208).
16 januari 1998	Synpunkt från berörd part: Fischer & Limberger, företrädd av Schön Nolte Finkelburg & Clemm (registreras den 16 januari 1998 under nummer A/30379).

⁽¹⁾ EGT C 383, 17.12.1997, s. 4.

11 februari 1998	Kommissionen översänder synpunkterna till Tyskland (dokument nummer D/50622).
23 februari 1998	Skrivelse från Fischer & Limberger till kommissionen (registreras den 23 februari 1998 under nummer A/31489).
11 mars 1998	Skrivelse från CBW till kommissionen (registreras den 11 mars 1998 under nummer A/32032).
24 april 1998	Skrivelse från Fischer & Limberger till kommissionen (registreras den 27 april 1998 under nummer A/33271).
5 juni 1998	Skrivelse från Fischer & Limberger till kommissionen (registreras den 8 april 1998 under nummer A/34297).
11 juni 1998	Skrivelse från Fischer & Limberger till kommissionen (registreras den 11 juni 1998 under nummer A/34439).
15 juni 1998	Kommissionen ställer frågor till Tyskland (dokument nummer D/52467).
27 juli 1998	Tysklands svar som registreras den 28 juli 1998 under nummer A/35874.
12 november 1998	Möte i Berlin mellan företrädare för kommissionen och Tyskland.
8 december 1998	Tyskland lämnar ytterligare upplysningar, som registreras den 4 januari 1999 under nummer A/30043.
2 februari 1999	Skrivelse från Thieme till kommissionsledamot Karel Van Miert (registreras den 8 februari 1999 under nummer A/000542), som avsändaren tar upp i en skrivelse av den 24 februari 1999 (dokumentnummer D/508350386).

II. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Skäl till att förfarandet inletts

Efter att ha prövat anmälan och de uppgifter som Tyskland lämnat beslutade kommissionen av nedanstående skäl att inleda det förfarande som anges i artikel 88.3 i EG-fördraget:

- Tvivel på överlevnadsförmåga. Uppgifterna i anmälan gav anledning till att tvivla på företagets överlevnadsförmåga, eftersom man inte förväntade sig ett positivt rörelseresultat före 2005.
- Otillräckligt tillskott från investerarna. Den ursprungligen planerade egna andelen på 3,5 % av omstruktureringskostnaderna var otillräcklig.
- Snedvridning av konkurrensen. De ofullständiga uppgifterna från de tyska myndigheterna föranledde tvivel vad gäller en eventuell överkapacitet på den relevanta marknaden.

2. Stödmottagaren

Å 1990 omvandlades det tidigare *Chemiekombinat Bitterfeld-Wolfen*, Bitterfeld (Sachsen-Anhalt) till *Chemie AG*. När Treuhandanstalts (nedan kallat THA) försök att privatisera företaget som en enhet misslyckades på grund av brist på intresserade köpare, delades *Chemie AG* upp i olika affärsenheter. Genom en sådan avstyckning uppstod också *Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen* (f.d. CBW), som är verksam på olika områden inom produktion av kemiska grundprodukter för färgämnes- och läkemedelsindustrin.

Genom ett avtal daterat den 13 mars 1997 övertogs sex CBW-enheter, senare namnändrade till CBW Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen (CBW) av Bräutigam och Riemann (B & R) till en köpeskilling på totalt 1,0 miljon tyska mark. Till det kommer ytterligare ett variabelt prislelement, som är beroende av hur det årliga kassaflödet utvecklas. Med en nuvarande personalstyrka på endast 246 anställda och en omsättning 1997 på 74 miljoner mark uppfyller CBW kriterierna för att definieras som ett litet eller medelstort företag.

3. Finansieringsåtgärderna

Enligt privatiseringsavtalet fördelas kostnaderna enligt nedanstående på de olika finansiärerna:

BvS

(miljoner tyska mark)

Användning	Belopp
Investeringsstöd	46,100
Diverse bidrag (sanering av kemiska rester, infrastrukturåtgärder)	11,240
Övertagande av kostnader för sanering av kemiska rester som uppstått före 1 juli 1999	1,280
Kompensation för negativt kassaflöde	9,000
Totalt	67,620

Delstaten Sachsen-Anhalt

(miljoner tyska mark)

Användning	Belopp
Investeringsstöd i form av GA-medel ⁽¹⁾	28,800
Totalt	28,800

⁽¹⁾ De åtgärder som föreskrivs i ramprogrammet för förbättring av den regionala näringslivsstrukturen (Gemeinschaftsaufgabe zur Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur - GA) utgör regionalt investeringsstöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget och har godkänts enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget. 25:e ramprogrammet, se statligt stöd nr C 37/96 (ex N 186/96, EGT C 35, 4.2.1997).

Investerarna

(miljoner tyska mark)

Användning	Belopp
Köpeskilling	1,000
Övertagande av skulder	8,857
Kapitaltillskott	1,000
Borgen	2,000
Driftslån	2,000
Investeringslån	8,000
Totalt	22,857

Genom avtalet av den 13 mars 1997 överfördes aktierna i det gamla CBW till B & R för en köpeskilling på 1 miljon mark, som omedelbart förföll till betalning. Det ytterligare variabla elementet i köpeskillingen

skall beräknas utifrån det förväntade kassaflödet under perioden 2000–2004. Det skall uppgå till maximalt 50 % av det årliga kassaflödet och förfaller till betalning i september efterföljande år. Under förfarandets gång har Tyskland meddelat kommissionen att värdet av denna priskomponent under mellantiden stigit till upp till 20 miljoner mark tack vare företagets avsevärt förbättrade situation⁽²⁾. Investeraren har dessutom övertagit CBS skulder till en summa av 8,857 miljoner mark och dessa förfaller till betalning den 30 juni 2005.

I enlighet med köpeavtalet skall investerarna höja aktiekapitalet i CBW med 1 miljon mark. Dessutom skall de göra ett tillskott till eget kapital på 2 miljoner mark.

Privata kreditinstitut som t.ex. [...] (*) ger företaget två lån uppgående till totalt 10 miljoner mark, som investerarna går i borgen för. Dessa lån är ett driftslån på 2 miljoner mark, som löper till och med den 30 juni 1998 med en årsränta på 8,25 % och ett investeringslån på 8 miljoner mark med en löptid på tio år och en årsränta på 5,75 %. Ursprungligen skulle dessa lån garanteras till 80 % av delstaten Sachsen-Anhalt, men på grund av företagets förbättrade situation har bankerna avstått från denna statliga borgen, vilket Tyskland meddelat kommissionen under förfarandets gång.

III. SYNUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

Efter det att förfarandet inletts uttryckte en företagsgrupp som också hade intresse av köpet – Fischer & Limberger (F & L) – tvivel om huruvida investerarna B & R verkligen hade lämnat det bästa köpeanbudet.

IV. KOMMENTARER FRÅN TYSKLAND

Kommissionen översände dessa synpunkter till Tyskland, som gavs tillfälle att bemöta dem. Dessa kommentarer mottogs i en skrivelse av den 23 mars 1998, där man lämnade ytterligare upplysningar om detaljerna i samband med valet av investerare, om anbudsinfördran och om den ekonomiska situation företaget nu befinner sig i.

V. BEDÖMNING AV STÖDET

1. Rättslig grund för bedömningen enligt artikel 87.1 i EG-fördraget

a) Stöd i samband med privatisering av företag

Privatiseringsåtgärder anses inte innehålla inslag av statligt stöd, om följande förutsättningar är uppfyllda⁽³⁾:

- En anbudsinfördran skall utlysas, som är öppen för alla och öppen för insyn och inte knuten till några villkor.
- Företaget skall säljas till högstbjudande.
- Anbudsgivarna skall ha tillräckligt med tid och information för att kunna göra en skäligen bedömning av tillgångarnas värde, vilket de kan basera sitt anbud på.

Om dessa förutsättningar inte är uppfyllda, krävs en anmälan. I det fallet skall de inom ramen för privatiseringen planerade finansiella åtgärderna granskas enligt förbudet mot statligt stöd i artikel 87.1 i EG-fördraget.

Företagsgruppen F & L anförde i sin skrivelse av den 5 januari 1998 att den missgynnats i samband med anbudsinfördran. Utifrån denna skrivelse har kommissionen uttryckt tvivel om korrektheten i genomförandet av anbudsinfördran.

(*) Affärshemlighet

(²) Det är en uppgift som lämnats av BvS i samband med mötet den 12 november 1998.

(³) Se 23:e rapporten om konkurrenspolitiken, 1993, punkt 402 f.

i) Privatiseringens förlopp

I mitten av 1995 organiserade KPMG en internationell anbudsinfordran i syfte att sälja nio bolag som styckats av från det gamla CBW. Av de företag och personer som visade intresse, kom vid sidan av sex anbud på separata privatiseringar följande möjliga investerare i fråga:

- B & R.
- företagsgruppen F & L.
- ett konsortium⁽⁴⁾.

Enligt det resultat som KPMG och ledningskommittén⁽⁵⁾ kom fram till vid sammanträdet den 22 augusti 1995, hade endast B & R och F & L lagt fram ett realistiskt anbud för alla de affärsenheter som var till salu. Konsortiets anbud avvisades på grund av den exceptionellt höga andelen offentliga medel, som var förbundet med det. Även ett antal anbud på separat privatisering av de olika affärsenheterna ansågs vara alltför kostsamma.

Nedan återges en jämförelse av totalkostnaderna i de ursprungliga anbuden för att överta de nya affärsenheterna.

(miljoner tyska mark)

Totalkostnad	
B & R	140,6
F & L	212,0
Separata privatiseringar	Totalt: 178,7

I slutet av 1995 beslutade BvS att minska antalet affärsenheter som skulle privatiseras från nio till sex, eftersom granskningen av anbuden hade utvisat att en privatisering av tre av enheterna inte skulle vara lönsam. Sedan mars 1996 fördes förhandlingar om övertagande enbart med B & R och F & L.

I april 1996 klagade företagsgruppen F & L för första gången hos BvS på att investerarna B & R hade en konkurrensfördel i att Bräutigam tidigare arbetat som konsult åt kemiavdelningen inom THA. I sin egenkap av tidigare konsult skulle han 1996 vid utarbetandet av MBO-planen ha kunnat använda sig av utlåntanden, som tagits fram med hjälp av THA/BvS-medel. Dessa påståenden granskades vid ett sammanträde i ledningskommittén i juli 1996, men kunde inte bekräftas. Ledningskommittén avvisade alla påståenden om att BvS handlat på ett felaktigt sätt, eftersom KPMG tillhandahållit F & L alla utlåntanden i ärendet och besvarat alla F & L:s frågor om ytterligare information. Dessutom hade BvS till kommissionen översänt åklagarens i Halle rapport, vilken inlett en förundersökning med anledning av misstanke om bedrägeri enligt § 263 Strafgesetzbuch mot medlemmar av kemiavdelningen inom BvS och ledningskommittén. Då misstanke inte kunnat styrkas, lades förundersökningen ned den 18 september 1998.

Enligt vad ledningskommittén ansåg vid sitt sammanträde den 18 augusti 1996 hade B & R och F & L lagt fram två jämförbara planer. B & R:s plan innebar en något (ca 4 miljoner mark) större offentlig finansiering. Den var visserligen mer intressant till innehållet, men innebar även större risker fram till år 2000.

Den 17 september 1996 beslutade BvS styrelse att, efter att ha bedömt de båda planerna utifrån nedanstående tabell, i första hand fortsätta förhandlingarna med B & R. Skulle dessa inte leda till ett tillfredsställande resultat, skulle man förhandla vidare med F & L. Innan ett privatiseringsavtal slöts med B & R, krävde styrelsen följaktligen en rad kompletteringar.

⁽⁴⁾ Det bestod av fyra partners: Buch Umwelttechnik GmbH, Manifattura Chimica Italiana, H. Schmidt och ett fortfarande okänt fjärde företag.

⁽⁵⁾ Ett oberoende organ som tillsatts av det ansvariga ministeriet med uppgift att bedöma de inkomna planerna. BvS är inte bundet av denna kommittés rekommendationer, men följer dem i de flesta fall.

	B & R:s plan (1997)	B & R: plan (augusti 1996)	F & L:s plan (augusti 1996)
Totalkostnad 1997–2000 (miljoner mark)	309,9	309,9	361,5
Antal anställda	254	254	203
varav vid vite	190	190	184
Totalinvesteringar	84,9	95,2	99,9
varav vid vite (miljoner mark)	84,9	84,2	99,9
Finansieringsbidrag BvS (miljoner tyska mark)	55,1	56,4	39,1
Finansieringsbidrag delstaten (GA-medel – miljoner mark)	28,8	28,8	42,3
Statligt finansieringsbidrag (BvS och delstaten – miljoner mark)	83,9	85,2	81,4
Finansieringsbidrag investeraren	3,0	0,3	20,0
(utöver köpeskillingen – miljoner mark)	8,857 (2005)	(förslag)	(förslag)
Köpeskillning (miljoner mark)	1,0 + variabelt element		ej tillgänglig

Enligt de uppgifter som framkommit i samband med förfarandet beslutade sig BvS av följande skäl för B & R:s plan:

- BvS hyste allvarliga tvivel om anbudsgivaren F & L:s finansiella plan och i synnerhet dess solvens. Trots upprepade förfrågningar till F & L – senast i en skrivelse av den 19 juli 1996 – fick BvS inga detaljerade uppgifter om företagsgruppens finansieringsbidrag. Med ett aktiekapital i gruppen på totalt 16,8 miljoner mark ansåg inte BvS att en finansiering på 20 miljoner mark var realistisk. [...] Trots att BvS uppmanat gruppen till att presentera ett koncernbokslut, hade gruppen hela tiden vägrat att göra detta. Och även om gruppen vid flera tillfällen förklarat sig berett att lägga fram uppgifter om de enskilda koncernföretagens affärsverksamhet, erhöll aldrig BvS någon sådan information.
- Vad gäller det offentliga stödet, tvivlade BvS på att F & L av Sachsen-Anhalt skulle få finansieringsmedel uppgående till 42 % av investeringskostnaderna. Enligt den information som lämnats av delstatsmyndigheterna, föreföll denna kalkyl orealistisk på grund av ovissheten om gruppens status som litet eller medelstort företag⁽⁶⁾. F & L lyckades inte undanröja dessa BvS tvivel. Det rädde å andra sidan inget tvivel om investerarna B & R:s status som litet eller medelstort företag och deras plan föreföll realistisk i det att den inbegrep ett stöd på 33 % av investeringskostnaderna.
- Ett ytterligare skäl till BvS beslut var strategin i B & R:s plan att ställa om CBW:s produktion från "ordersyntes" och koncentrationen av "toll-processing", för att därigenom på lång sikt säkra företagets överlevnad. Denna plan föreföll BvS mer intelligent och mer lovande för framtiden än F & L:s plan, som enbart byggde på en ökning av omsättningen för nuvarande produkter, som till största delen befinner sig i slutet av sin livscykel. En analys av den aktuella marknaden gav vid handen att de stora kemiföretagen som t.ex. BASF och Hoechst i allt större grad lade ut produktionsverksamheten och beställde sådana kemiska produkter som de inte längre själva tillverkade hos andra producenter. Denna

⁽⁶⁾ Statusen som litet eller medelstort företag är viktig, eftersom den hänger samman med en övre gräns, upp till vilken regionalstöd kan ges inom ramen för ramprogrammet för förbättring av den regionala näringslivsstrukturen (Gemeinschaftsaufgabe zur Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur) för investeringskostnader.

marknadstrend hade beaktats i B & R:s plan, enligt vilken CBW skulle omvandlas till ett företag som skulle syntetisera kemiska ämnen på uppdrag av storföretagen. Det rör sig om de tekniskt mest avancerade produkterna på marknaden, vilket betyder att man kan skapa ett nettovärde⁽⁷⁾. I centrum för F & L:s planer står däremot ett samarbete med partners som t.ex. [...]. Förfrågningar hos dessa företag visade dock att dessa endast var intresserade av enskilda verksamhetsområden (t.ex. var [...] intresserat av experimentfabriken).

ii) Bedömning

Tvivlen på korrektheten i anbudsförandet och valet av investerare har inte bekräftats i samband med granskningen av om statligt stöd föreligger. KPMG ansvarade för genomförandet av anbudsinförandet. BvS valde investerare utifrån kvantitativa och kvalitativa grunder.

B & R:s plan innebar ett något högre offentligt finansieringsbidrag än F & L:s plan. Så som framgår av tabellen, skulle enligt F & L:s planer från 1996 BvS och den ifrågavarande delstaten stå för sammanlagt 81,3 miljoner mark, medan B & R:s plan till en början byggde på offentliga medel uppgående till 85,2 miljoner mark, vilket slutligen vid avtalets slutande minskades till 83,9 miljoner mark.

Trots det valde BvS Bräutigams och Riemanns plan, eftersom den tycktes mer bärkraftig på grund av dessa investerares solvens. Företagsgruppen F & L lyckades inte undanröja BvS tvivel på dess solvens och dess status som litet eller medelstort företag. Eftersom BvS under alla omständigheter vill undvika att företag som en gång privatiserats på nytt skulle behöva stöd och att s.k. avtalsförvaltning (Vertragsmanagement) skall behöva träda in efter avslutad privatisering, har kriteriet på investerarens solvens alltid spelat en viktig roll för BvS. Mot bakgrund av den obetydliga skillnaden i bidrag som B & R respektive F & L räknar med, kan kommissionen samtycka till BvS argument. Dessutom har BvS genom att välja B & R valt en mer tidsenlig plan, i det att den föreskriver en omställning av CBW:s produktion från ordersyntes (toll-processing). Kommissionen konstaterar alltså att företaget sålts efter ett öppet, transparent och villkorslöst anbudsförande till högstbjudande och att privatiseringen skett enligt gängse regler⁽⁸⁾.

Trots det måste det undersökas om det eventuellt inte hade varit fördelaktigare ur kostnadssynpunkt att lägga ned företaget än att sälja det. Redan vid tiden för Treuhand-stödsystemet ansåg kommissionen⁽⁹⁾ att en avveckling av företaget i fråga borde ses som ett ekonomiskt alternativ till privatisering. Om kostnaderna för avveckling var lägre än de kostnader som skulle uppstå vid en försäljning, inbegriper privatiseringen statligt stöd i någon form. I det aktuella fallet ligger kostnaderna för avvecklingen i storleksordningen 54 miljoner mark, där "netto-cash-värdet" ligger på 46,303 miljoner mark.

Kommissionen har inte kunnat granska Tysklands uppskattning av avvecklingskostnaderna. Det uppskattade värdet kan, till följd av statens sociala ansvar (avtalens fortbestånd) eventuellt vara högre än motsvarande kostnader för avveckling av ett privat företag. En privat kapitalägare skulle inte behöva bära denna börda, eftersom denne skulle föredra en konkurs framför en ordnad avveckling. Detta konstaterande är tillräckligt för att man kan utgå från att privatiseringen inbegreper statligt stöd i någon form.

Tyskland har fullgjort sin skyldighet att enligt artikel 88.3 i EG-fördraget underrätta kommissionen om de finansiella åtgärderna till förmån för företaget CBW.

b) Individuella stödåtgärder

Det kan inte uteslutas att de åtgärder som vidtagits för att stödja företaget ifråga kan komma att påverka handeln mellan medlemsstaterna.

⁽⁷⁾ En viktig tillväxtfaktor är den världsomspännande framgången för företag, som framställer generiska produkter för läkemedelsindustrin och den agrokemiska industrin. Det är två industrigrenar som i allt större grad köper sina råämnen utifrån.

⁽⁸⁾ Se 23:e rapporten om konkurrenspolitiken, 1993, punkt 402 f.

⁽⁹⁾ Kommissionens beslut om Treuhandanstalts verksamhet i ärendena NN 108/91, (skrivelse av den 26 september 1991, SG(91) D/17825), E15/92 (skrivelse av den 8 december 1992, SG(92) D/17613) och N 768/94 (skrivelse av den 1 november 1995, SG(95) D/1062).

Den åtgärd som delstaten Sachsen-Anhalt vidtagit inom ramen för ramprogrammet för förbättring av den regionala näringslivsstrukturen (Gemeinschaftsaufgabe zur Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur) – GA-medel – utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget. Det har dock genomförts på grundval av ett stödprogram, som anmälts till kommissionen och som godkänts av den, och det uppfyller programmets kriterier.

Det måste undersökas om artikel 87.3 c i EG-fördraget kan tillämpas på BvS åtgärd, som är ett statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget och som skulle kunna uppgå till 66,34 miljoner mark, och om den uppfyller de kriterier som es i riktlinjerna för bedömning av statligt stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter⁽¹⁰⁾. Det belopp på 1,28 miljoner mark som tilldelats företaget för sanering av kemiska avfallsrester från tiden före 1 juli 1990 är inte statligt stöd. Redan vid tiden för Treuhand-stödssystemet 1991⁽¹¹⁾ ansåg kommissionen att övertagandet av kostnaderna för saneringen av kvarvarande ekologiska bördor från tiden före 1 juli 1990 inte kan anses utgöra ett stöd, eftersom varken företaget eller investeraren kan ställas till ansvar för sådana belastningar, som uteslutande faller på den gamla regimens ansvar.

2. Tillämpade undantag enligt artikel 87.3 i EG-fördraget

Kommissionen måste undersöka om det aktuella stödet enligt artikel 87.3 i EG-fördraget kan anses vara förenligt med reglerna för den gemensamma marknaden.

Artikel 87.2 i EG-fördraget kan inte tillämpas på grund av typen av åtgärder som skall undersökas. Tyskland har dessutom inte anfört att förutsättningarna för undantag skulle vara uppfyllda.

Kommissionen anser dock att undantag enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget skulle kunna tillämpas, enligt vilket stöd för utveckling av vissa näringsverksamheter kan anses vara förenliga med den gemensamma marknaden när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Vidare är företaget CBW verksamt i en region, där det råder en betydande arbetslöshet och där levnadsstandarden är onormalt låg.

Det huvudsakliga syftet med det ifrågasatt eventuella stödet är dock inte regionalstödsaspekten, utan att sanera ett företag. Det skall följaktligen ses som ett tillfälligt stöd, som syftar till att återställa lönsamheten i ett företag i svårigheter som är verksamt inom en eftersatt bransch. Ett sådant stöd kan anses vara förenligt med reglerna för den gemensamma marknaden, om det uppfyller de kriterier som ges i riktlinjerna för bedömning av statligt stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter.

a) Återställande av lönsamheten

i) "Worst case"-scenariot

När investerarna ställde upp sin omstruktureringsplan utgick de från ytterst blygsamma uppskattningar.

Det s.k. worst case-scenariot omfattar två aspekter: Investerarna har satt vissa kostnadselement mycket högt. Följaktligen innehåller deras plan mycket höga avskrivningar, fördelade över en period på maximalt tio år. Den i näringslivet gängse avskrivningstiden sammanfaller med den faktiska förbrukningstiden, som i fallet med den kemiska industrin ligger på 15 år. Även personalkostnaderna var väldigt höga hos bägge investerarna. Men även om antalet anställda ökar enligt planen, tycks den uppskattade ökningen av personalkostnaderna överdriven.

Dessutom saknas i omstruktureringsplanen element som berör företagets strategiska inriktning, vilka fanns med i den ursprungliga planen. Kärnan i B & R:s plan var att de sex verksamhetsdelarna skulle slås samman i en ekonomisk enhet, och den synergieffekt det skulle medföra skulle sänka kostnaderna avsevärt. Omställningen av CBW:s produktion till ordersyntes och införandet och koncentrationen av toll-processing skulle både leda till ett bättre utnyttjande av produktionskapaciteten och till ökad produktivitet. B & R:

⁽¹⁰⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

⁽¹¹⁾ Se statligt stöd nr NN 108/91, skrivelse av den 26 september 1991, SG(91) D/17825.

affärsplan tar ingen hänsyn varken till synergieffekterna till följd av sammanslagningen eller till omställningen av produktionen till orderproduktion eller (toll-processing), eftersom investerarna 1996 ännu inte kunde förutse, när omstruktureringsåtgärderna skulle få genomslag.

ii) Sannolikheten för "Worst case"-scenariot

Trots det ansåg både KPMG och BVS ledningskommitté att planen var hållbar. Mot bakgrund av den information som framkommit i samband med granskningen kan kommissionen samtycka till BvS argument.

- För att kunna bedöma hållbarheten i omstruktureringsplanen, måste man för det första förutsätta att uppskattningarna bygger på den årliga utvecklingen av kassaflödet. För att företaget skall kunna anses ha överlevnadsförmåga så som det avses i riktlinjerna, måste kassaflödet normalt vara så stort att det inte enbart täcker den löpande verksamheten, utan även åtgärder för underhåll och återinvesteringar.

Men för att CBW skall kunna anses ha överlevnadsförmåga måste inte kassaflödet i det aktuella fallet täcka även åtgärder för underhåll och återinvesteringar, eftersom underhållskostnader för det första redan ingår i företagsplanen med 4 miljoner mark per år. För det andra borde det, mot bakgrund av de betydande investeringar som gjorts mellan 1997 och 1999 för att i grunden sanera företaget, inte krävas några återinvesteringar under de närmast kommande åren, utan först efter det att CBW stabiliserats ytterligare.

Det kan alltså konstateras att kassaflödet i föreliggande fall inte måste täcka några åtgärder för underhåll och återinvesteringar. Men från och med 1999 borde kassaflödet i CBW vara positivt⁽¹²⁾. Detta betyder att rörelsekostnaderna då täcks och att företaget skulle vara i stånd att finansiera sig självt.

- I den omstruktureringsplan som investerarna lade fram, är en del kostnadsposter mycket högt skattade. Detta är t.ex. fallet med avskrivningarna, som på grund av den korta avskrivningstiden på maximalt tio år hamnar väldigt högt. Men för att utröna huruvida planen är hållbar, måste man utgå ifrån en avskrivningstid som tar hänsyn till den faktiska förbrukningstiden. Om man antar att det under perioden 1997–1999 investeras sammanlagt 83,8 miljoner mark i anläggningar och att det fram till 2005 eller ännu längre inte krävs några ersättningsinvesteringar, blir avskrivningskostnaderna i realiteten lägre (60 %) än vad som ram går av planen. Följaktligen skulle företaget uppvisa ett positivt rörelseresultat redan från 2001.
- Ett antal element i B & R:s plan har inte beaktats i tillräcklig grad i omstruktureringsplanen. Trots det har BvS i sin bedömning av planens hållbarhet tagit hänsyn till såväl synergieffekten som till omställningen av produktionsprocessen till toll-processing-tekniken, vilka skulle medföra sänkta kostnader och ökad produktivitet.

iii) Företagets nuvarande ekonomiska situation

Under förfarandets gång har Tyskland lagt fram nya uppgifter, som prognosticerar ett positivt rörelseresultat från 2000:

(miljoner tyska mark)

Uppgifter i anmälan						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Omsättning	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Rörelseresultat	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Bruttokassaflöde	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

⁽¹²⁾ För åren 1997 och 1998 förutsåg den ursprungliga planen ett negativt kassaflöde, vilket skulle täckas av den omnämnda förlustkompensationen på 9 miljoner mark.

(miljoner tyska mark)

Uppgifter som kommissionen erhållit under förfarandets gång

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Omsättning	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Rörliga kostnader	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Fasta kostnader	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Avskrivning	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Personalkostnader	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Rörelseresultat	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Bruttokassaflöde	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Så som framgår av tabellen har CBW:s ekonomiska situation förbättrats avsevärt. Omsättningen för 1997 blev betydligt högre än prognosticerat, jämfört med worst case-scenariot, som låg till grund för anmälan, hade den ökat med 30 %.

De uppgifter som lämnats under förfarandets gång är realistiska även av följande skäl:

- Det förbättrade läget är en följd av de första omstruktureringsåtgärderna som genomfördes 1997 och 1998 och som omfattade en marknadsföringsstrategi, sammanslagningen av forskningsenheterna till ett analyscentrum, införandet av normen ISO 9001 och att man började använda sig av informations-tekniska system.
- Enligt uppgift från de tyska myndigheterna har CBW fått ett visst rykte som orderproducent hos de stora i branschen. Till de strategiskt viktiga kunderna hör [...]. Företaget har till följd av detta nyvunna rykte inkomna och möjliga order för över tre år framåt. Sammanslagningen av de sex verksamhetsdelarna till en enhet och omställningen av produktionen till ordersyntes har visat sig vara ett trumfkort för företaget.
- Denna positiva utveckling inom ramen för omstrukturen av CBW förstärktes utan tvekan också 1997 av den positiva utvecklingen på världsmarknaden.

Alla dessa faktorer pekar på en ljus framtid för återställandet av företagets överlevnadsförmåga och visar på riktigheten i BvS tankegångar, vilka betvivlades när förfarandet inleddes 1997. Den situation som CBW befinner sig i idag bekräftar BvS tidigare bedömning av möjligheterna för företaget att återupprätta sin överlevnadsförmåga.

b) Orimlig snedvridning av konkurrensen

De farhågor om överkapacitet på den aktuella marknaden som framfördes när förfarandet inleddes har inte bekräftats av berörda parter. Vad gäller kapacitetssituationen på den aktuella marknaden har kommissionen, med undantag för det kemiska råämnet anilin 310, inga uppgifter om CBW:s produkter. Däremot tycks det föreligga vissa problem på marknaden för anilin 310⁽¹³⁾. Överkapacitet föreligger. Men mot bakgrund av att det i CBW:s fall rör sig om ett litet eller medelstort företag beläget i en stödregion enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget är kommissionen inte alltför sträng i sitt krav på kapacitetsminskning. Bortsett från det är utvecklingen på kemimarknaden, och i synnerhet på marknaden för läkemedelsprodukter, mycket positiv. För övrigt uppgår anilinproduktionens andel till endast 10 % av den totala produktionen. Kommissionen anser därför att det i föreliggande fall inte krävs någon minskning av kapaciteten.

⁽¹³⁾ CBW består av sammanlagt sex affärsområden: Aniline, Azo-Ost, Camposan, Nitroclorbenzoldestillation, Pharmabau och experimentfabriken.

c) Stödets proportionalitet

Även om man beaktar att det i det aktuella fallet rör sig om övertagande från ledningens sida, var det ursprungliga finansieringsbidraget från investerarnas sida (cirka 3,5 %) otillräckligt. Tyskland har dock under förfarandets gång meddelat kommissionen, att de (privata) kreditinstituten på grund av den positiva ekonomiska utvecklingen för företaget har avstått från den statliga garantin för delstatens lån på sammanlagt över 10 miljoner mark. Detta avstående hänger samman med att investerarna höjt sitt bidrag till sammanlagt 22,857 miljoner mark⁽¹⁴⁾. Med en finansieringsandel på ca 19 % förefaller därigenom investerarnas bidrag skäligt, om man tar hänsyn till att det här rör sig om ett övertagande från ledningens sida. Till det tillkommer en variabel komponent i köpeskillingen, som mot bakgrund av företagets avsevärt förbättrade situation för närvarande uppskattas till cirka 20 miljoner mark⁽¹⁵⁾.

Mot bakgrund av företagets förbättrade ekonomiska situation var kommissionen tvungen att pröva, om stödet var begränsat till den lägsta nivå som var nödvändig för omstruktureringen. De stöd som BvS beviljat inbegriper förlustkompensationen på 9 miljoner mark för det ursprungligen prognosticerade negativa kassaflödet för åren 1997 och 1998. Tyskland har under förfarandets gång meddelat kommissionen, att kassaflödet för 1997 uppgick till [...] och att prognosen för 1998 också är positiv⁽¹⁶⁾. Mot bakgrund av detta avsevärt förbättrade kassaflöde anser kommissionen att den planerade förlustkompensationen är större än det minimibelopp som är nödvändigt för omstruktureringen. Av detta skäl är den planerade förlustkompensationen inte förenlig med den gemensamma marknaden.

VI. SLUTSATSER

De medel uppgående till 28,8 miljoner mark som delstaten Sachsen-Anhalt tillhandahållit inom ramen för ramprogrammet för förbättring av den regionala näringslivsstrukturen (Gemeinschaftsaufgabe zur Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur) – GA-medel – utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget. Dock har de utan undantag beviljats inom ramen för stödordningar som anmälts till och godkänts av kommissionen och vars förutsättningar de uppfyller.

BvS åtgärder, som är statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget och som uppgår till 66,34 miljoner mark har granskats utifrån möjligheten att tillämpa artikel 87.3 c i EG-fördraget och för att utvärdera om kraven i riktlinjerna för bedömning av statligt stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter är uppfyllda. Det belopp på 1,28 miljoner tyska mark som tilldelats företaget för sanering av kemiska avfallsrester från tiden före 1 juli 1990 är inte ett statligt stöd⁽¹⁷⁾.

Farhågorna vad gäller valet av investerare har inte bekräftats under förfarandets gång. För anbudsinfördran ansvarade KPMG. B & R:s saneringsplan föreskrev en något större offentlig finansiering än F & L:s plan. Trots det valde BvS Bräutigam och Riemanns plan, eftersom denna investerare enligt BvS förmenande är den mer hållbara på grund av solvensen. Företagsgruppen F & L lyckades inte undanröja BvS tvivel på dess ekonomiska framställningar. Kravet på solvens var hela tiden av stor vikt för BvS val av köpare. Mot bakgrund av den obetydliga skillnaden mellan de stödbelopp som B & R respektive F & L räknade med, accepterar kommissionen BvS motivering till dess val. Dessutom har BvS genom att välja B & R valt en mer modern plan, i det att den föreskriver en omställning av CBW:s produktion från ordersyntes (toll-processing).

De allvarliga tvivel som uttrycktes i samband med att förfarandet inleddes vad gäller återställandet av företagets överlevnadsförmåga har undanröjts av de uppgifter som lämnats under förfarandets gång. BvS

⁽¹⁴⁾ Detta bidrag består av köpeskillingen på 1 miljon mark, övertagandet av konkursbolagets åtaganden på 8,857 miljoner mark (skulder), en höjning av aktiekapitalet med 3 miljoner mark och ett beviljat investeringslån och ett driftslån till ett värde av sammanlagt 10 miljoner mark. Lånen räknas till investerarens bidrag, eftersom det inte längre är delstaten som går i borgen för dem.

⁽¹⁵⁾ Enligt uppgift från BvS i samband med mötet den 12 november 1998.

⁽¹⁶⁾ Härvidlag måste uppmärksammas att privatiseringsavtalet inbegriper återbetalning av denna förlustkompensation med upp till 6,4 miljoner mark, om kassaflödet inte blir negativt.

⁽¹⁷⁾ Kommissionens beslut om Treuhandanstalts verksamhet i ärende NN 108/91, skrivelse av den 26 september 1991, SG (91) D/17825.

bedömde att omstruktureringsplanen var hållbar, trots de ytterst blygsamma uppskattningarna vad gäller grunddata. Kommissionen delar denna åsikt. Eftersom man räknar med ett positivt kassaflödesresultat fr.o.m. 1999, vilket skulle täcka rörelsekostnaderna, borde företaget i princip vara i stånd att finansiera sig självt. BvS prognos vad gäller återställandet av CBW:s överlevnadsförmåga bekräftas av företagets nuvarande ekonomiska situation, efter det att 1997 års kassaflöde uppvisade ett positivt resultat.

Investerarernas andel av totalkostnaderna för omstruktureringen uppskattas av kommissionen till 19,1 %. Till det tillkommer ett variabelt element i köpeskillingen. Investerarernas finansieringsbidrag anses därför, mot bakgrund av att det här rör sig om ett övertagande från ledningens sida, tillräckligt.

Företagets nuvarande ekonomiska situation är mycket mer positivt än vad som var förväntat enligt den ursprungliga planen. Med beaktande av det positiva brutto-kassaflödesresultatet för 1997 ([...]) och att motsvarande resultat för 1998 också det torde bli positivt, konstaterar kommissionen att förlustkompensationen på 9 miljoner tyska mark inte är begränsad till nödvändigt minimum för omstruktureringen och följaktligen är oförenlig med reglerna för den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. De åtgärder med ett värde av 1,28 miljoner mark som Tyskland planerar att genomföra i samband med saneringen av kemiska avfallsrester från företaget Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen (CBW) från tiden före 1 juli utgör inte ett stöd som omfattas av artikel 87.1 i EG-fördraget.
2. Det statliga stöd som Tyskland planerar att genomföra till förmån för CBW, till ett belopp av 57,34 miljoner mark uppdelat i ett investeringsstöd på 46,1 miljoner mark och övertagande av kostnader för rivningsarbeten och infrastruktur på 11,24 miljoner mark är förenligt med reglerna för den gemensamma marknaden.
3. Det statliga stöd som Tyskland planerar att genomföra till förmån för Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen, till ett belopp av 9 miljoner mark i form av en förlustkompensation är oförenligt med reglerna för den gemensamma marknaden. Detta stöd får därför inte genomföras.

Artikel 2

Tyskland skall inom två månader fån delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 20 juli 1999.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen